

Kwalitatieve evaluatie

Gezond en inclusief Leiden Zuidwest

Bedoelde en onverwachte effecten zichtbaar maken met Ripple Effect Mapping

Kwalitatieve evaluatie

Gezond en inclusief Leiden Zuidwest

Hoe zorg je ervoor dat inwoners, professionals en onderzoekers samen werken aan een gezondere en inclusievere wijk? Van mei 2023 tot maart 2025 bundelden de onderzoeksgroep Eigen Regie bij Fysiotherapie & Bewegzorg en de onderzoeksgroep Sociale Innovatie van Hogeschool Leiden de krachten met inwoners en zorg- en welzijnsprofessionals.

In samenwerking met de gemeente Leiden ontwikkelden ze met behulp van actieonderzoek methoden een wijkgerichte aanpak voor Leiden Zuidwest. Dit resulteerde in **een Wijkatlas en een Schatkaart**, waarin feiten, cijfers, wensen en behoeften samenkwamen. Op basis hiervan werden drie centrale thema's gekozen:

- **Versterken van inwonersparticipatie**
- **Vergroten van de bekendheid van het bestaande aanbod**
- **Versterken van samenwerking tussen zorg & welzijn**

Onder deze vlag organiseerden inwoners, professionals, studenten en onderzoekers in 2024 en 2025 diverse acties en activiteiten. Allemaal gericht op een gezond en inclusief Leiden Zuidwest.

In deze factsheet beschrijven we de resultaten van de wijkgerichte aanpak met behulp van de kwalitatieve evaluatiemethode Ripple Effect Mapping.

Wat heeft de aanpak opgeleverd?

Begin 2025 onderzochten we - samen met vijf inwoners en elf zorg- en welzijnsprofessionals - de impact van ruim anderhalf jaar samenwerken in de wijk. Dit gebeurde met **Ripple Effect Mapping (REM)**, een krachtige participatieve evaluatiemethode die inzicht geeft in zichtbare en onverwachte resultaten. In deze factsheet vertellen we meer over de succesfactoren en de effecten.

Wat is Ripple Effect Mapping?

Ripple Effect Mapping is een participatieve evaluatiemethode die verschillende technieken combineert, zoals waarderend onderzoeken, storytelling, interactieve groepsinterviews en mindmapping, Nobels et al.¹

Het unieke aan REM is dat onderzoekers en deelnemers samen zowel de beoogde als onverwachte resultaten van een project systematisch in kaart brengen. Door de gezamenlijke analyse ontstaat inzicht in wat succesvol is en welke factoren daaraan bijdragen.

Eerst interviewen deelnemers elkaar en brainstormen ze over de opbrengsten. De opbrengsten worden ook wel *ripples* genoemd – zoals de rimpels in het water na het gooien van een steentje.

De deelnemers plaatsen vervolgens de resultaten op een tijdslijn, benoemen wat impact heeft gehad en wat hieraan bijdroeg. Daarna trekken ze gezamenlijk conclusies. Op basis van de analyse worden met elkaar de uitkomsten geformuleerd.

1 Nobles et al. (2022). Ripples effect mapping: capturing the wider impacts of systems change efforts in public health. *BMC Medical Research Methodology*, 22, 72. <https://bmcmedresmethodol.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12874-022-01570-4>

Tijdslijn mei 2023 tot en met maart 2025

Succesfactoren

Uit de REM kwamen de volgende succesfactoren:

- **Professionals en inwoners kennen elkaar steeds beter**
Gezamenlijke bijeenkomsten en ontmoetingen droegen bij aan het succes van de aanpak. Zowel professionals als inwoners leerden elkaar hier kennen. Hier werd de basis gelegd om samen te werken, initiatieven te nemen en relaties op te bouwen.
- **Ingezette methoden**
De Wijkatlas en Schatkaart zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen en meedenken, leverden veel informatie op en droegen bij aan de keuze voor de drie centrale thema's. Initiatieven als de Bloeddruk challenge en Vitaliteitsdag gaven aandacht aan gezondheid in de wijk. De Transect walk – een wandelend interview door studenten – leidde bij de deelnemende inwoners tot herwaardering van hun wijk en enthousiasme om zich in te zetten.
- **Actieve inwoners**
Uit de betrokkenheid van actieve inwoners ontstond een Vitality Club.
- **Centrale rol onderzoeker**
Gedurende het hele periode verbond de onderzoeker de partijen met elkaar, stimuleerde en faciliteerde initiatieven en zorgde voor continuïteit. Zowel rondom de totale wijkgerichte aanpak als op onderdelen.

"Fijn dat we het echt samen doen. Dat ik een keer afwezig kan zijn zonder dat het stilvalt. Dat geeft rust en vertrouwen."

Initiatiefnemer Vitality Club

"Het doen van wetenschappelijk onderzoek zorgt ervoor dat je je meer gezien en gehoord voelt als wijk. Het zorgt voor onderbouwing en meer aandacht voor de wijk".

Bestuurslid WSV

"Het is echt leuk om met studenten door je wijk te wandelen en opnieuw te ontdekken hoe mooi het hier eigenlijk is."

Deelnemer Transact Walk

Effecten

Wat zijn de effecten van bijna 2 jaar samen werken aan een wijkgerichte aanpak?

- **Meer aandacht voor gezondheid**

Er was al aandacht voor het thema gezondheid, maar de wijkgerichte aanpak heeft het thema echt op de kaart gezet.

- **Samenwerking tussen zorg en welzijn**

Partijen nodigen elkaar uit voor bijeenkomsten, maken gebruik van elkaars expertise en netwerk en leren van elkaar. Er is een werkgroep ontstaan van de Sterke Sociale Basis partners en het Wijksamenwerkingsverband. Informatie wordt actief gedeeld en deelnemers worden uitgenodigd voor elkaars activiteiten.

- **Inwoners nemen zelf het initiatief**

De Vitality Club is een mooi voorbeeld van zelforganisatie door betrokken inwoners.

- **REM als motor voor doorontwikkeling**

REM bleek meer dan een evaluatiemethode: het is ook een interventie binnen de wijkgerichte aanpak. Door samen terug te blikken ontstonden nieuwe inzichten in wat werkt en wat nog door ontwikkeld kan worden. Dit helpt bij het bepalen van de volgende stappen.

- **Generaliseerbare aanpak**

De methodes en inzichten uit Leiden Zuidwest – zoals de Wijkatlas, Schatkaart, Transact Walk en Dromenlab – kunnen ook in andere wijken worden ingezet om participatie en samenwerking te stimuleren.

- **Verbinding van onderzoek, onderwijs en praktijk**

De wijkgerichte aanpak bood de Hogeschool Leiden de mogelijkheid om onderwijs en onderzoek actief in te zetten en samen te werken aan praktijkontwikkeling.

Colofon

De REM is uitgevoerd door de onderzoeksgroep Sociale Innovatie, in samenwerking met de Onderzoeksgroep Eigen Regie bij Fysiotherapie & Bewegzorg. Met dank aan Includio, BuZZ, het Wijksamenwerkingsverband Bos- en Gasthuisdistrict, woningcorporatie De Sleutels, gemeente Leiden, Apotheek Zuidwest en vele actieve inwoners en professionals uit Leiden Zuidwest.

Meer weten?

Neem contact op met Margreet Adam, onderzoeksgroep Sociale Innovatie, via adam.m@hsleiden.nl